

Läkemedelsnytt - Ett nyhetsbrev från Läkemedelscentrum Nr 6 juni 2026

Läkemedelscentrum önskar alla en trevlig
och skön sommar!!

Nästa nummer av Läkemedelsnytt
kommer i september.

Digitala föreläsningar

Våra föreläsningar äger rum på torsdagar kl. 08.15.
Om du redan nu har en fråga till kommande
föreläsning, skicka in den i förväg på
telefonnummer 070-903 204 1500 eller
skanna QR-koden.

Tidigare föreläsningar och program för
kommande finns på [Samverkanswebben](#).

Missade du föreläsningen?

Här kan du se de senaste föreläsningarna:

[Nya alzheimerläkemedel och medföljande utmaningar](#)

Gustaf Befrits, hälsoekonom, Region Stockholm och NT-rådet

[Behandling av Alzheimers sjukdom – aktuell och i framtiden](#)

Sibylle Mayer Standar, geriatriker, minnesmottagningen, Hudiksvall, Region
Gävleborg

Titta gärna igen på föreläsning om [Läkemedel och sol](#)

Maria Palmetun Ekbäck, Ö1, PhD, Specialist i Dermatologi
Verksamhetschef Läkemedelscentrum, Region Örebro län

Höstens föreläsningar:

10/9 - Modern läkemedelsbehandling vid astma

Georgios Stratelis, specialist i allmänmedicin, vårdcentralen Ekensberg,
Nyköping

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

Datum och föreläsare kan komma att förändras, senaste information finns på
[Samverkanswebben](#). Vi tar tacksamt emot önskemål om innehåll i kommande
föreläsningar. Har du en kollega som vill få inbjudan till föreläsningarna,
vidarebefordra nyhetsbrevet, [anmälan till egen inbjudan till föreläsningar](#).

Lär dig mer i podden Läkekraft

- Nästa avsnitt om Smärta publiceras under sommaren
- Podden riktar sig till allmänheten
- Ger information om vanliga sjukdomar, tillstånd och läkemedel
- Vårdpersonal kan hänvisa hit för den patient som vill få mer kunskap

Vi finns där poddar finns, sök på Läkekraft!

[Här kan du lyssna på Läkekraft direkt på webben](#)

Läkekraft

Beredskapsplan för läkemedel vid värmebölja

Beredskapsplanen innehåller vägledning, råd och rekommendationer för att förebygga, tidigt upptäcka och minska hälsoriskerna på sårbara grupper av patienter vid en värmebölja. Här finns även råd och vägledning för att förebygga problem med bland annat förvaring av läkemedel, läkemedelsförråd, lokaler och teknisk utrustning gällande värme och fukt.

Flera läkemedelsgrupper såsom ACE-hämmare, ARB och NSAID kan ge akut njursvikt vid intorkning/vätskebrist, där äldre och kroniskt sjuka personer är riskgrupper som är speciellt sårbara för värmebölja. I beredskapsplanen finns exempel på läkemedel där tillfälligt uppehåll kan bli aktuellt vid risk för intorkning vid värmebölja, se bilaga 3 i dokumentet nedan.

[Kris- och katastrof - Region Sörmland - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](#)
[Beredskapsplan värmebölja](#)

Rekommenderade läkemedel i Cosmic – gröna bollar

Läkemedelskommittén i Region Sörmland har beslutat att använda [Kloka listan](#) (framtagen av Region Stockholm) som officiell reklista. Kloka listan innehåller läkemedel som rekommenderas för behandling av vanliga sjukdomar i primärvård, specialiserad öppenvård och slutenvård. Rekommendationerna är grundade på vetenskaplig dokumentation avseende effekt och säkerhet, farmaceutisk ändamålsenlighet, kostnadseffektivitet och miljöaspekter.

I Cosmic finns rekommenderade läkemedel markerade med gröna bollar som uppdateras kontinuerligt. Även läkemedelsmallarna i Cosmic uppdateras utifrån Kloka listan och även detta sker regelbundet. Mallarna är ett stöd för förskrivare genom att de sparar tid vid förskrivning och underlättar att välja rekommenderade läkemedel.

Exempel från Cosmic:

Sök efter: Läkemedel
 på: alla enheter
 Fritextsök: fonig
 Favoriter
 Filtrera träfflista: Filtrera...

Sökresultat: 4 Mallar

Mallnamn	Behandlingsorsak	Form	Produkt	Styrka	Dosering
dapagliflozin (Foniga) tabl 10 mg, 1x1 [Diabetes typ 2]	diabetes mellitus typ 2	Filmragerad tablett	Foniga	10 mg	1 tablett x 1 tv
dapagliflozin (Foniga) tabl 10 mg, 1x1 [hjärtsvikt]	hjärtsvikt	Filmragerad tablett	Foniga	10 mg	1 tablett x 1 tv
dapagliflozin (Foniga) tabl 10 mg, 1x1 [Njursjukdom]	kronisk njursjukdom	Filmragerad tablett	Foniga	10 mg	1 tablett x 1 tv
dapagliflozin (Foniga) tabl 5 mg, 1x1 REDUCERAD DOS		Filmragerad tablett	Foniga	5 mg	1 tablett x 1 tv

Sökresultat: 2 Produkter

Generika	Produkt	Form	Styrka	ATC-kod
dapagliflozin	Foniga	Filmragerad tablett	5 mg	A10BK01
dapagliflozin	Foniga	Filmragerad tablett	10 mg	A10BK01

Rekommendationer

Vald förpackning

Produkt	Form	Styrka
Foniga	Filmragerad tablett	10 mg

Förpackning(ar)

Förpackning	Pris	Leverantör
Bliester, 98 tabletter (kalenderförpackning)	1 383,53 kr	AstraZeneca AB
Bliester, 28 tabletter (kalenderförpackning)	425,47 kr	AstraZeneca AB
Bliester, 98 tabletter (kalenderförpackning) (PD: Aba...	1 383,31 kr	AstraZeneca AB
Bliester, 98 tabletter (kalenderförpackning) (PD: Fin...	1 613,43 kr	AstraZeneca AB
Bliester, 98 tabletter (kalenderförpackning) (PD: Me...	1 382,80 kr	AstraZeneca AB
Bliester, 28 tabletter (kalenderförpackning) (PD: Fin...	495,15 kr	AstraZeneca AB

Rekommendationer

Förmån: Ja, Subventioneras endast 1) vid typ 2-diabetes som tillägg till behandling med metformin eller när metformin inte är lämpligt och 2) för patienter med symtomatisk kronisk hjärtsvikt 3) vid kronisk njursjukdom som tillägg till behandling med RAAS-blockad, eller där behandling med RAAS-blockad inte är lämplig.

- Endokrinologi (Rekommenderat)**
  - Diabetes mellitus typ 2
  - SGLT2-hämmare
- Njursjukdomar (Rekommenderat)**
  - SGLT2-hämmare
  - Prevention vid medicinsk njursjukdom
- Hjärta och kärl (Rekommenderat)**
  - Aterosklerotisk hjärt-kärlsjukdom och samtidig diabetes mellitus typ 2 och/eller kronisk njursjukdom
  - SGLT2-hämmare
- Hjärta och kärl (Rekommenderat)**
  - Läkemedel vid hjärtsvikt
  - SGLT2-hämmare

Ok

Därför är det så svårt att få tag på östrogen som plåster, spray och gel

Efterfrågan överskrider fortfarande tillgången på de plåster, spray och gel med östrogen som används vid behandling av klimakteriebesvär. Nya leveranser väntas komma, men tillgången bedöms fortsatt vara osäker.

Läs mer hos [Läkemedelsverket](#).

Ytterligare information: [Region Uppsala](#)

Nytt sätt att leta läkemedel på sjukhus

Nu finns en ny databas för att enkelt hitta det läkemedel du behöver på sjukhus.

Så här hittar du vår nya databas Leta läkemedel:

- Lägg till Leta läkemedel via **Mina verktyg** på Insidan.
- Du kan också favoritmarkera sidan [Leta läkemedel](#) i din webbläsare så du enkelt hittar den nästa gång.

Databasen ersätter de tidigare listorna Läkemedelssortiment MSE, NLN, KSK.

Rybelsus (oral semaglutid): risk för feldosering på grund av ny formulering med ökad biotillgänglighet

Rybelsus tabletter kommer att ersättas med en ny formulering med ökad biotillgänglighet, vilken är bioekvivalent med den ursprungliga formuleringen.

- Den nya formuleringen har samma effekt, säkerhet och administreringssätt som den ursprungliga formuleringen.
- Rybelsus ska alltid ges som en tablett per dag.
- De två formuleringarna kommer tillfälligt att finnas samtidigt på marknaden, vilket kan orsaka förväxlingar. Detta kan leda till överdosering, vilket ökar risken för biverkningar.
- Patienter som för närvarande behandlas med Rybelsus ska informeras och ges råd om förändringen i formulering och dos i samband med att den nya formuleringen förskrivs eller expedieras.
- Patienter som startar med Rybelsus behandling ska ordineras den nya formuleringen och informeras på lämpligt sätt av förskrivare eller farmaceut.

Läs mer hos [Läkemedelsverket](#).

Läkemedelsverkets årsstatistik: Ökat antal rapporter för diabetes- och viktläkemedel

Läkemedelsverket noterar en ökning av rapporter kopplade till substanserna semaglutid och tirzepatid, som används vid behandling av diabetes typ 2 och för viktkontroll.

Läs mer hos [Läkemedelsverket](#).

Information om vaccinationer

Här kan du läsa mer om aktuella vaccinationer och praktisk information som gäller i Region Sörmland: [För dig som vaccinerar - Samverkanswebben](#)

Om du vill förstå mer om hur vacciner fungerar, hur de delas in, om flockimmunitet, hur vaccin kan kombineras, om nationella program för vaccinationer med mera:

[Allmän information om vaccinationer - Janusinfo.se](#)

Klinisk apotekare – ett stöd i vården

Kontaktvägar klinisk apotekare

- Telefon (Apotekarkonsult): 016-10 57 83 (alla vardagar mellan kl. 08-15.30)
- Sök klinisk apotekare via växel
- E-post: kliniskfarmaci@regionsormland.se
- Cosmic:
  - Funktionsbrevlåda Messenger: Läkemedelscentrum
  - Remiss: Läkemedelscentrum

Exempel på frågor med svar inkomna till konsultapotekaren:

Fråga: Patient ska nyinsättas på lerkanidipin. När är det bäst att administrera lerkanidipin, morgon eller kväll?

Svar: Upptaget av lerkanidipin kan påverkas av födointag. Enligt FASS är det bäst att administrera Lerkanidipin 15 min före frukost. Det viktigaste är dock att patienten strävar efter att inta läkemedlet vid samma tidpunkt varje dag.

Fråga: Ögonbiverkan av Ozempic - patient som är orolig.

Svar: På Läkemedelsverkets hemsida finns en publikation som sammanfattar resultat från studier, det är känt men risken är mycket liten att drabbas av en specifik ögonpåverkan. Upp till 1 av 10 000 som behandlas med Ozempic kan drabbas av biverkan. Se vidare: [Ögonsjukdomen NAION - en mycket sällsynt biverkning för semaglutid | Läkemedelsverket](#)

Regionlicenser för läkemedel

Beviljade licenspreparat finns på nedan länk för både recept- och rekvisitionsläkemedel. Vid receptförskrivning av licensalternativ anges "använd regionlicens för Region Sörmland" i doseringstexten och bifoga referensnumret från tabellen. [Beviljade regionlicenser för läkemedel.](#)

Läkemedelsverket kan utfärda särskilda tillstånd att expediera recept när generell licens finns. [Aktuella beslut finns att läsa här.](#)

Restnoterade läkemedel

För information om [restnoterade läkemedel](#) se Region Sörmlands webbsida som uppdateras kontinuerligt utifrån våra lokala läkemedelsrekommendationer.

Cosmic: Att tänka på när det gäller läkemedel

Här hittar du information och tips om Cosmic gällande läkemedel:

[Rutiner och användarinstruktioner för Läkemedel - Insidan](#)

[Felanmäl och fråga om Cosmic- Insidan Självbetjäningssportalen](#)

[Rutiner och användarinstruktioner - Insidan](#)

[Hantering läkemedelsmallar](#)

[Förtydligande-information-till-verksamheterna-gallande-vigilancearende-fsn_vig-719.pdf](#)

Förseglingsfunktion av egen åtkomst i NLL införs 4 juni 2026

En ny funktion i Nationella Läkemedelslistan (NLL) gör det möjligt för invånare över 18 år att försegla sin egen åtkomst till NLL, dvs digitalt dölja all receptinformation i NLL, för sig själv och sina ombud. Vi i vården behöver ha kunskap om denna funktion och kunna informera om att denna möjlighet finns. Viktigt att förstå att all information i NLL är fortsatt synlig för Vården och Apotek även om personen förseglat för egen åtkomst. Det syns inte i NLL att personen har förseglat sin information för egen åtkomst.

Patienten förseglar själv via **Läkemedelskollen på E-hälsomyndigheten**. Hen kan också ringa E-hälsomyndighetens Servicedesk. Funktionen vänder sig till personer:

- där personen känner sig tvingad att visa upp sin läkemedelsinformation av annan person
- eller av annan anledning inte kan skydda sina egna uppgifter från obehörig direktåtkomst
- eller av olika anledningar inte har kontroll över sin E-legitimation.

Att försegla sin egen åtkomst innebär att:

- personen inte ser någon receptinformation i Läkemedelskollen eller på ett nät-apotek
- personen inte kan göra utskrifter, varken via Läkemedelskollen eller på ett fysiskt apotek
- patienten inte kan använda ett nät-apotek utan måste gå till ett fysiskt apotek för att hämta ut läkemedel på recept
- patienten kan begära ett registerutdrag via E hälsomyndigheten men det kräver en viss handläggningstid
- Förseglingen sker momentant men att öppna en försegling är en långsammare procedur och görs via E-hälsomyndigheten.

Förändringar i Vätskebalansen

Fr.o.m kl. 10.00 den 10/6 sker en förändring vätskebalansregistrering. Nuvarande tidpunkt för dygnsbryt i vätskebalansen 07:00 kommer att ändras till **06:00**.

Vätskedygnets nya tider blir 06:00 – 05:59. För vätskor som ska rapporteras till föregående dygn behöver sista tidpunkt för rapportering vara senast kl.05:59.

Ändringen får störst påverkan för patienter med pågående vätskebalansräkning, då den även påverkar hur historisk information visas i vätskebalansen.

Observera att förändringen även slår igenom bakåt i tiden för alla tidigare dygns registreringar sedan driftstarten av Cosmic, och påverkar därmed presentationen av tidigare rapporterade vätskor. Konfigurationsändringen kan även påverka uträkningen av dygnets totala vätskebalans även bakåt i tiden.

Vissa administreringsätt exkluderas från vätskebalansen

Enbart utvalda administreringsätt kommer inkluderas i vätskebalansen jämfört med tidigare då alla administreringsätt inkluderades.

Exempel på sådant som inte bör ingå i vätskebalansen är tex ögondroppar (okulärt), rektallösning (rektalt) och spoldropp (uretralt).

Observera att förändringen även här slår igenom bakåt i tiden.

Administreringsätt som är exkluderade från vätskebalansen kan du se i tabell i länken nedan.

[Information till slutanvändare - Förändringar i vätskebalansen - Sussa vårdstöd.pptx](#)

Den uppgradering av Cosmic med förändringar i parallellimporterade läkemedel som förvarnades om i förra Lm-nytt är uppskjutet till efter sommaren.

Kunskapsdatabasen

Använd gärna **Kunskapsdatabasen** där vi lägger upp information om de svårigheter som kommer till vår kännedom vad gäller Cosmic och Läkemedelsmodulen. Vi kommer framöver lägga in en länk till Kunskapsdatabasen (i Självbetjäningsportalen) till de nya inlägg som gjorts i Kunskapsdatabasen sedan senaste Läkemedelsnytt.

Direktlänk med färdiga söktermer är:

[Sökresultat för "cosmic läkemedel" - Självbetjäningsportalen](#)

Vill man söka själv:

- Gå till Självbetjäningsportalen
- Klicka antingen på **Självbetjäningsportalen** på skrivbordet eller klicka på följande länk: [Startsida - Självbetjäningsportalen](#)
- I sökfältet skriv in: cosmic läkemedel, och tryck på ENTER
- Titta under rubriken "**Kunskapsdatabas**" och klicka på "*Visa alla resultat för Kunskapsdatabas*".

Kompletterande information till Säkerhetsmeddelande rörande *att registrera överkänslighet av kontrastmedel i UMS då ATC-kod inte hittas*.

Titta vidare i Kunskapsdatabasen.

[Cosmic - UMS: Kontrastmedel, registrering i uppmärksamhetssignalen/-symbolen - Självbetjäningsportalen](#)

Hur komma in i Kunskapsdatabasen

Alla Kunskapsartiklar om Cosmic läkemedel:

- [Sökresultat - Självbetjäningsportalen](#)

Direktlänk till vanliga fel vid förskrivning:

- [Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningsportalen](#)

Direktlänk till vad som följer med på etiketten till patienten:

- [Cosmic - Läkemedel: Apoteketikett, vad följer med - Självbetjäningsportalen](#)

Om man vill gå själv från Insidan:

- Gå till Självbetjäningsportalen
- Sök eller använd länk
- I sökrutan, sök efter: cosmic läkemedel
- Klicka på rubriken: Kunskapsdatabas

Avsluta eller Makulera förskrivning i NLL

Avsluta förskrivning, att tänka på:

- Vid Avsluta förskrivning avslutas förskrivningen omedelbart, vilket innebär att patienten inte kan hämta ut läkemedlet på apoteket.
- Patienten kan se avslutade förskrivningar i Läkemedelskollen eller i apotekens e-handel.

Makulera förskrivning, att tänka på:

- Funktionen Makulera förskrivning kan bara användas om patienten ännu inte hämtat ut läkemedlet på apoteket.
- Vård- och apotekspersonal som har behörigheter till NLL kan se en makulerad förskrivning men den visas inte för patienten.
- En förskrivning som blivit utskriven på pappersblankett av apoteket går inte att makulera.

[Avsluta och Makulera förskrivning, - Utbildning för användare av Nationella läkemedelslistan](#)

Alla ska använda läkemedelsmodulens Utdelningsvy!

Alla enheter inom Regionen som hanterar läkemedel ska använda sig av Läkemedelsmodulen och Utdelningsvyn. Detta gäller även utdelning av till exempel paracetamol på öppenvårdsmottagning. Det är inte tillräckligt att dokumentera i journalanteckning.

Specifik enhet

Vid ordination av läkemedel kommer Administreras på enhet ha (Vilken som helst) förvald på alla enheter även på Akutmottagningarna fr.om 26/1. Detta för att minska risken för fördröjda och uteblivna administreringar, dubbling av ordinationer m.m.

[Cosmic - Läkemedel: Ordination på akutmottagning / ändra specifik enhet Självbetjäningssportalen](#)

Cosmic – Läkemedel: Förskrivning

Viktigt att se över förskrivningen i Cosmic innan recept skickas till apotek. Är information till patienten tydlig och korrekt?

Apoteken har återkopplat att dubbla doseringstexter och motstridiga doseringstexter förekommer på recepten vilket innebär att förskrivare kontaktas i högre utsträckning än tidigare för att stämma av aktuell dosering för patient. Tidskrävande arbete för både apotekspersonal och förskrivare.

För mer information och direktlänk till vanliga fel, se kunskapsartikel:

[Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningssportalen](#)